

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku S. C., K. C., E. C., M. C., H. C.
i A. C.

przy uczestnictwie [...]

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 kwietnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania K. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 5 czerwca 2012 r., sygn. akt IV Ca .../12,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i oddala
wniosek wnioskodawców i uczestnika K. P.
o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnik K. P. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 czerwca 2012 r. oddalającego apelacje wnioskodawców i uczestników od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 czerwca 2009 r. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że wnioskodawcy W.C. i T. C. nabyli przez

zasiedzenie z dniem 31 grudnia 2007 r. na zasadzie ustawowej współwłasności małżeńskiej, własność nieruchomości położonych w W., dzielnicy W., opisanych na mapie sporządzonej przez geodetę uprawnionego S. J. na podstawie operatu ewidencyjnego KEM-PrPn-E-39/83 oraz na mapach sporządzonych przez geodetę uprawnionego S. G. na podstawie operatu ewidencyjnego KEM-PrPn-E-39/83, stanowiących bliżej określone w sentencji postanowienia działki ewidencyjne. Oddalił ich wniosek jedynie co do działki oznaczonej numerem 15/4.

Skarga kasacyjna uczestnika oparta została na obydwu podstawach kasacyjnych. Skarżący zarzucił błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 172 § 1 i 2 k.c. samego i w zw. z art. 922 § 1 k.c. w zw. z art. 926 § 1 i 2 k.c.; art. 339 k.c. w zw. z art. 6 k.c., a ponadto uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 378 § 2 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. We wnioskach domagał się uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego i postanowienia Sądu Okręgowego i oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia, ewentualnie uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi wnioskodawcy wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, umożliwia także uchylenie orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Nie będąc ogólnie dostępnym środkiem zaskarżenia orzeczeń umożliwiającym rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej, poddawana jest wstępnej ocenie w ramach tzw. przedsądu, ustanowionej w art. 398⁹ k.p.c., mającej za cel zbadanie, czy spełnia przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania.

Skarżący potrzebę rozpatrzenia jego skargi wiąże z przesłankami z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie występują istotne zagadnienie prawne, które ujął w formie pytań:

1. Czy możliwe jest zasiedzenie obok udziału współwłaścicieli w nieruchomości, która na mocy prawa z tytułu spadkobrania stała się współwłasnością w częściach ułamkowych, także własnego udziału we współwłasności tej nieruchomości? Czy sąd rozstrzygający sprawę może w takiej sytuacji stwierdzić zasiedzenie nie określając wielkości udziału we współwłasności, który na skutek zasiedzenia nabyli zainteresowani?
2. Czy jest możliwe, ewentualnie jakie warunki muszą zostać spełnione, aby współwłaściciel nieruchomości, którego tytuł do nieruchomości pochodzi ze spadkobrania, posiadający uprzednio nieruchomość jako posiadacz zależny, mimo niezamanifestowania w sposób zauważalny dla innych współwłaścicieli i otoczenia zmiany zakresu swego posiadania ponad realizację uprawnienia z art. 206 k.c. nabył własność nieruchomości wspólnej?
3. Czy w przypadku zasiadywania nieruchomości będącej współwłasnością w częściach ułamkowych na skutek spadkobrania znajduje zastosowanie domniemanie prawne wymienione w art. 339 k.c.

Oprócz tego skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi.

Zagadnienie prawne, o którym mówi art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to problem istotny, nowy, poważny i dotąd nierozwiązany w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.). Tych cech nie mają zagadnienia sformułowane przez skarżącego. Nie budzi wątpliwości, że nabycie własności przez zasiedzenie nie może odnosić się do własności już przysługującej, czy to w całości, czy w udziale, jednak w rozpatrywanej sprawie sytuacja prawna była specyficzna, ponieważ stwierdzenie zasiedzenia nastąpiło na rzecz obojga małżonków, do majątku wspólnego, podczas gdy udział dziedziczyła tylko

wnioskodawczyni jako córka spadkodawców, w zbiegu ze swoim rodzeństwem. Włączenie praw do tego udziału do majątku wspólnego dotyczyło jednak tylko jej praw, nie zaś praw skarżącego - więc w tym zakresie po jego stronie nie występowało pokrzywdzenie (*gravamen*), co najwyżej pokrzywdzona orzeczeniem została wnioskodawczyni, która jednak go nie skarży, lecz wnosi o oddalenie skargi kasacyjnej uczestnika. W rezultacie zagadnienie to w ogóle nie ma znaczenia przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy.

Kwestie dotyczące wymagań stawianych współwłaścicielowi zasiadającemu udziały innych współwłaścicieli zostały już wyjaśnione w orzecznictwie - por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1997 r., (II CKN 408/97, OSNC 1998/4/61), z dnia 2 marca 2012 r. (II CSK 249/11, niepubl.) i z dnia 20 września 2012 r. (IV CSK 117/12, niepubl.), z których wynika konieczność zmanifestowania woli posiadania dla siebie z wyłączeniem innych współwłaścicieli. Również kwestia stosowania art. 339 k.c. została już omówiona - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy m. in. w postanowieniu z dnia 10 lutego 2016 r. (I CSK 55/15, niepubl. poza bazą Lex nr 2008736 i tam cytowane orzecznictwo) zastosowanie w takim wypadku domniemania z art. 339 k.c. wymaga wykazania przez współwłaściciela, że posiada rzecz ponad swoje prawo wynikające ze współwłasności.

Skarżący nie przedstawił żadnych argumentów przemawiających za koniecznością ponownego podjęcia tej problematyki przez Sąd Najwyższy. Brak także podstaw do przyjęcia, że to zagadnienie jest przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Mimo powołania się przez skarżącą na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie została ona wypełniona jakąkolwiek treścią, co uniemożliwia ocenę jej zasadności, a ponadto kłóci się konstrukcyjnie z twierdzeniem o potrzebie wykładni wszystkich przepisów wskazanych jako naruszone. Jeśli wykładnia przepisów budzi wątpliwości, to ich naruszenie nie będzie oczywiste, jeżeli natomiast przepisy rozumiane są jednoznacznie i wskazują na jedynie możliwe rozstrzygnięcie - nieuzasadnione musi być powołanie potrzeby ich wykładni. W rezultacie przesłanki przedsądu powołane przez skarżącego nie uzasadniają merytorycznego rozpoznania jego skargi. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne

podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpatrzenia.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 520 § 1 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ oraz art. 13 § 2 k.p.c.

kc

jw